

Бигар Г. П.
*кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри педагогіки та
методики початкової освіти
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича,*
Чуньківська І. С.
*магістрантка 1 року навчання
спеціальності «Початкова освіта»
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Актуальною в сучасній педагогічній науці є проблема полісуб'єктної взаємодії в початковій школі з метою здоров'язбереження в рамках системи «вчитель – учень – батьки». Саме професійна діяльність учителя початкової школи є визначається однією з унікальних. Враховуючи розвиток суспільства, техніки та технологій маємо можливість спостерігати як відбувається перетворення і розширення її функцій. Особливо можемо це спостерігати у напрямі здоров'язбереження. Як зазначає Н. Карапузова, саме вчитель початкової школи повинен «забезпечити інтелектуальний, фізичний, моральний, естетичний, емоційно-вольовий розвиток особистості дитини, здійснювати пропедевтичну роботу в напрямі здоров'язбереження. Він закладає майбутній потенціал здоров'я, формує нове покоління громадян, здатного до життєтворчості і здоров'язбереження впродовж життя» [1, с.2-9].

До функціональних обов'язків вчителя входить профілактична робота з батьками, організація співпраці з батьківським колективом на засадах здоров'язбережувальної педагогіки, яка передбачає врахування спільних вимог щодо збереження та зміцнення здоров'я дітей в щоденній життєдіяльності; формуванні ціннісного ставлення до власного здоров'я та здоров'я дитини; розвивати у батьків бути готовими до реалізації єдності фізичного, психічного і духовного здоров'я особистості. На сьогоднішній день батьки мають бути активними учасниками здоров'язбережувальної діяльності з метою створення комфортного, емоційного, турботливого та фізичного врівноваженого

середовища у життєдіяльності дитини, в якому суттєву роль відграють умови формування освітнього середовища початкової школи.

Ефективними умовами формування умінь і навичок здорового способу життя учнів початкової школи, на думку О. Ващенко є: «моделювання системи навчально-виховної роботи, спрямованої на формування в учнів умінь і навичок здорового способу життя; спеціальна підготовка вчителів і вихователів, підвищення рівня їхньої валеологічної, медичної, психологічної культури та фахової майстерності; використання можливостей навчальних предметів для формування валеологічних переконань, знань та умінь; включення кожного учня у різноманітну позаурочну валеологічну діяльність, спрямовану на формування сталих умінь і досягнення взаємодії вчителів і вихователів навичок здорового способу життя; з привчання дітей до повсякденного виконання вимог здорового способу життя» [2, с.52].

Процес формування здоров'язбережувального середовища загальноосвітньої школи, на думку Г. Тушиної, буде результативним, якщо: «здійснюється збереження і розвиток здоров'я учнів загальноосвітньої школи і реалізується з урахуванням впливу на нього соціальних і педагогічних чинників; комплексна діагностика здоров'я школярів, корекція виявлених порушень рівня фізичного розвитку і підготовки, психофізіологічної адаптації, показників здоров'язбереження фізичного, психічного та соціального здоров'я учня; середовище загальноосвітньої установи створює оптимальний режим для реалізації рухової активності школярів, збереження і розвитку їх здоров'я, відносин виявлено та експериментально перевірено партнерства учня та вчителя тощо; форми, методи і засоби формування здоров'язбережувального середовища загальноосвітньої школи з метою збереження і розвитку здоров'я школярів; реалізуються педагогічні технології збереження і розвитку здоров'я школярів тощо» [3, с.139-145].

У своїх дослідження О. Менчинська розкриваючи основи конструювання здоров'язбережувального процесу навчання в сучасній початковій школі, доводить, що: «очікувати позитивної динаміки показників стану здоров'я учнів початкової школи можливо при включенні у процес побудови здоров'язбережувального життєвого простору умов на основі особистісно-орієнтованої взаємодії усіх суб'єктів освітнього процесу (адміністративного апарату, педагогів, батьків, самої дитини) на основі погодження цілей і мотивів діяльності, способів спілкування в ході конструювання здоров'язбережувального процесу навчання у початковій школі»[2, с.52].

Зокрема, Л. Сливка визначила такі умови успішної організації здоров'язбережувального середовища молодших школярів: «тісна взаємодія і координація зусиль усіх працівників навчального закладу (адміністрації, педагогічного, медичного і психологічного персоналу), учнів, трансформація їхніх батьків у сфері захисту і підтримки здоров'я дітей; педагогічної свідомості вчителя»[1, с.2-9].

Вона пов'язана з такими чинниками: зміна ставлення педагога до учня; зміна ставлення вчителя до завдань навчально-виховного процесу; зміна ставлення до себе і свого здоров'я, усвідомлення свого внутрішнього світу, ступеня впливу на дітей і здійснення професійно-педагогічної діяльності з позиції здоров'язбереження учнів; теоретико-методична підготовка вчителя початкових класів щодо проблеми збереження, зміцнення і формування здоров'я школярів.

Створення здоров'язбережувального середовища – це спільна діяльність усіх учасників освітньої взаємодії (вчителів, учнів, батьків, педагогічних та медичних працівників, адміністрації закладу тощо), тому вважаємо, що саме взаємодія розкриває сутність сучасного педагогічного процесу [1, с.2-9].

На основі результатів сучасних досліджень щодо умов ефективного створення здоров'язбережувального середовища, звертаємо увагу на роль учителя початкової школи як активного суб'єкта здоров'язбережувального середовища, який реалізує ключові завдання здоров'язбереження молодших школярів: визначення цілей здоров'язбереження учасників освітнього процесу; конструювання та проектування змісту здоров'язбережувальної освіти; реалізація форм, методів, технологій та засобів профілактичних заходів і діагностування стану здоров'язбережувальної діяльності у початковій школі; здоров'я та рівня здоров'язбережувальної компетентності учасників освітнього удосконалення предметно-просторової інфраструктури закладу з метою процесу; здоров'язбереження його суб'єктів та ін.

Здоров'язбережувальний результат, на нашу думку, повинен стосуватися усіх учасників освітньої взаємодії. Професійна діяльність вчителя початкової школи сьогодні віднесена до найбільш стресогенних і напружених у психологічному відношенні

Погоджуємося з дослідницею Н. Карапузовою, що: «постійне розумове напруження, комунікативні перевантаження, швидкоплинні інноваційні процеси у системі початкової освіти, багатофункціональність учителів загальноосвітньої школи I ступеня (викладає дисципліни із семи освітніх галузей), конфліктні ситуації з учнями чи їх батьками тощо вимагають від